

Ръководни принципи на IAAF за старта

За състезания от световните атлетически серии на IAAF

Март 2015

РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ НА IAAF ЗА СТАРТА

1. Въведение

Необходимостта от подобряване качеството и последователността в работата на стартерите, по време на състезания на IAAF от най-висок ранг, провокира Съвета на IAAF да предприеме инициативи за създаване на Панел, от който Международните стартери за големи международни състезания ще бъдат назначавани. Ръководните принципи на IAAF за старта са разработени с цел разясняване на стандартизирана стартова процедура и чрез това последователно развитие, в световен мащаб, по отношение ръководенето на стартовия процес.

Препоръчва се, федерациите-членки да възприемат тези Ръководни принципи в организацията на техните собствени лекоатлетически състезания, допринасяйки по този начин за глобалното усъвършенстване и приложение на стартовите процедури.

2. Панел за Международни стартери

2.1 На Конгреса в Хелзинки през 2005 година, Съветът на IAAF одобри въвеждането на Панела на Международните стартери, като Правило 118 указва задълженията и отговорностите на Международния стартер.

2.2 Панелът на Международните стартери е сформиран и назначенията се правят от IAAF за определени състезания на IAAF и Олимпийските игри, от този Панел. Международните стартери посещават семинари, проведени от IAAF.

2.3 Кандидатите за Панела са предложени, както следва:

- Предишен опит като Старши Стартер на Световно първенство на IAAF или Олимпийски игри в последните 4 години.
- Препоръка от Международен стартер с опит по време на състезанията, посочени по-горе.
- Предишен опит като член на Панела на Международните стартери.
- Препоръка от Технически делегат на IAAF от състезания, на които е бил като Международен стартер.

2.4 Назначеният Международен стартер трябва да бъде включен от местния организационен комитет, като пълноправен член на стартовата комисия и да разполага с пълния диапазон от стартови задължения. Международният стартер ще получава указания за своите задължения, включително в кои дисциплини да дава старта, от Техническите делегати на състезанието. Като част от комисията и извършвайки множество задължения, Международният стартер ще бъде по-добре да подкрепя местните длъжностни лица и впоследствие да докладва за изпълнението на работата.

2.5 Предназначението на Международния стартер е да:

- Поддържа постоянна точност в стартовия процес на всички големи състезания.
- Гарантира, че актуалните Технически Правила, свързани със старта, са правилно интерпретирани и прилагани на всички състезания от най-висок ранг.
- Оказва влияние върху организацията и дейностите на старта по целия свят.
- Подобрява начина, по който е представен образът на спорта.

3. Разполагане на Международния стартер

3.1 Срокът за разполагане трябва да позволи общото запознаване със състезанието и възможност всички инструктажи да бъдат проведени. Желателната програма ще гарантира, че:

- Международният стартер посещава стадиона най-малко един ден преди началото на състезанието.
- Когато е уместно, Международният стартер трябва да бъде включен в комисия, която ще проведе тест-състезание.
- По време на този въвеждащ период, Международният стартер може да установи връзка с компанията, която предоставя и разполага Стартовата информационна система (SIS) [понастоящем наречена "апарат за контрол на фалстарта" в Правилата]. Това взаимодействие ще включва позициониране и оперативни процедури за техниците.
- Международният стартер ще се увери, че разположението е правилно и че оборудването работи надеждно и правилно.
- Международният стартер ще се срещне с цялата стартова комисия и ще бъде част от нейните инструктажни срещи, запознавайки се с, финализирайки и съгласувайки:
 - общите модели на работа за тази страна;
 - специфичните задължения за всеки член на комисията;
 - ролята на Международния стартер;
 - точните интерпретации на Правилата на IAAF.

3.2 Международният стартер трябва да присъства на всички срещи, за които Техническите делегати сметнат, че е полезно за него да присъства.

- Международният стартер може да информира Техническите делегати за стартовите приготовления и компетенции, преди началото на състезанието.
- Международният стартер може да започне да разработва стратегия за сътрудничество с национално назначените членове на комисията.
- Международният стартер, в сътрудничество и със съгласието на Техническите делегати, може да измени местни практики, които не отговарят на изискванията на IAAF.

3.3 Изпълнението на този координиран подход:

- Гарантира последователен, съотносим подход по отношение на разполагането на Международния стартер.
- Позволява Техническите делегати да имат сериозни, уверени разговори с Международния стартер, засягащи специфичните нужди на състезанието в определената национална среда (това ще варира според нацията).
- Дава възможност на Международния стартер да бъде в комуникация със своите колеги от стартовата комисия достатъчно време преди състезанието.
- Позволява Международният стартер, ако е необходимо, да проведе някакъв вид обучение или инструктаж на комисията от страната-домакин. По този начин, добрата практика се разбира и се установява добре.
- Позиционира Международния стартер като част от комисията и му дава възможност да подкрепя местните длъжностни лица и впоследствие да докладва за изпълнението на работата.
- Позволява нуждите от подобрене и развитие в стартовите практики на страната-домакин да бъдат установени.

4. Структура и организация в Стартовата комисия

4.1 Правила 129.1 и 129.7 определят отговорността за организацията и ръководството в стартовата комисия на Координатора на старта. Неговата роля е решаваща за гладкото протичане на дейностите, извършвани от стартовата комисия, както и за прецизното, постоянно прилагане на Техническите Правила.

Задълженията на **Координатора на старта** са да:

- Разпредели задълженията между членовете на комисията (задълженията на Международния стартер ще бъдат определени по нареждане на Техническите делегати, след консултация с Координатора на старта).
- Контролира задълженията на всеки член на комисията.
- Контролира и ръководи стартовия процес.
- Планира разположението и движенията на Стартера, съдиите отговарящи за връщането на състезателите и Помощник-стартерите, в стартовата зона.
- Бъде свързващото звено с Ръководството на състезанието, съдиите на (фото)финиша, компанията времеизмервач и когато е уместно Оператора на ветромера и домакинския телевизионен разпространител.
- Организира стартовете на време, в ефективното сътрудничество с комисията и всички останали страни.
- Бъде свързващото звено с доставчиците на SIS и всяка друга технология, използвана за стартовите процедури и да определя оперативните протоколи, заедно с тези доставчици.
- Съхранява всички използвани документи.
- Гарантира, че Правило 162.8 се съблюдава и изпълнява.

Съществуват два отделни начина, по които ролята може да бъде изпълнявана:

- Координаторът е официален контролор, който ръководи всички аспекти на стартовата процедура. Той трябва да бъде старши стартер със значителен опит, но той никога не дава старта на състезание, когато е в ролята на Координатор на старта.
- Координаторът на старта продължава да прилага своята ръководна роля, но освен това действа и като старши стартер, по такъв начин, че да допринесе още повече за точността в работата на комисията. В този случай Координаторът на старта делегира правата си на друг член на комисията, който да координира, когато той дава старта.

4.2 Стартерът продължава да бъде ключовата фигура в стартовия процес. Неговата съдийска преценка, подпомогната от всяка налична технология и стартовата комисия, е решаваща.

Един и същ Стартер трябва да дава старта във всички кръгове от една и съща дисциплина и също така трябва да дава старта във всички серии от един кръг.

Стартерът трябва да гарантира, че:

- Всички атлети са извършили честен старт, в рамките на правилата на състезанието и по-специално съгласно Правила 129.2, 129.3 и 129.6.
- Той е основното лице вземащо решенията, по отношение на фалстартове, включително в случаите когато нарушението е отчетено и стартът е спрял от него или от друг член на стартовата комисия. При такива решения консултацията между съдиите на старта е от изключителна важност. Такава консултация трябва да бъде извършена възможно най-бързо, за да бъде подновено състезанието без излишно забавяне.
- Той се е разположил така, че да вижда всички атлети, под един тесен ъгъл.
- Контролният модул на SIS е разположен в близост до него.
- Неговите команди, старта и всеки сигнал за връщане се чуват едновременно от всички атлети (на всички големи състезания това трябва да бъде обезпечено посредством висококачествена звукова система).
- Той лично се консултира с информацията, подадена от SIS и я използва за потвърждаване на фалстарт.

4.3 Съдиите отговарящи за връщането на състезателите трябва да заемат точно определена позиция, която им дава алтернативна гледна точка и повишава видимостта им над старта. Тяхната роля е да помагат на стартера и да установяват всяко неспазване на правилата или техническо нарушение на старта, което Стартерът може да не е забелязал.

Ако има каквото и да съмнение относно редовността или честността на старта, съдията отговарящ за връщането на състезателите трябва да върне обратно старта. Разговор в комисията ще определи по-нататъшните действия (ако има такива). След необходимото обсъждане, стартерът е този, който ще реши дали е извършено нарушение.

4.4 Помощник-стартерите играят важна роля в ръководенето на атлетите, по-специално при подготовката за старта. Те трябва да гарантират, че съответните части от Правила 130 и 162.8 са напълно спазени и изпълнени. По-специално, те трябва да проверят дали:

- Атлетите са в правилната серия и пътека.
- Номерата на атлетите и идентификацията на бедрата са правилно поставени и съответстват на стартовия лист.
- Атлетите са събирани правилно, преди Стартерът да поеме контрол над старта.
- Стартовите блокчета, когато са приложими, се използват в съответствие с Правило 161.
- Палките са в наличност за щафетните бягания.
- Правила 162.3 и 162.4 се спазват.
- В случай на фалстарт или друго връщане или изправяне при старт, Правило 162.8 се спазва.

Във връзка с последното, Помощник-стартерите трябва по-специално да гарантират, че:

- Правилно се дават предупрежденията и от това всички атлети разбират условията на по-нататъшните действия на старта, т.е. при връщане на старт няма основание за предупреждение (показване на зелен картон), или при дисквалификация (показване на червено-черен картон), или при предупреждение за конкретно неправилно поведение (показване на жълт – или червен картон, ако същият атлет е имал предишно предупреждение – от Рефера на старта) или в многобоя, при следващия фалстарт ще последва дисквалификация (показване на жълто-черен картон пред всички атлети).
- Всеки дисквалифициран атлет незабавно напуска зоната на състезанието. Ако е необходимо, трябва да се обезпечи извеждането на атлета, с придружител, от състезателната зона.

4.5 Реферът на старта играе важна роля по време на всички стартове. Правило 125.2 изисква назначаването на "Рефер на бяганията", който наблюдава стартовата зона. Назначеното лице трябва да е специалист и да има солиден опит като стартер, като неговите наблюдения ще се основават на техническата звукова среда.

Реферът на старта изпълнява различни задължения, по-специално той:

- Работи заедно с и в подкрепа на всички други членове на стартовата комисия.
- Трябва да не се намесва или да коментира стартовете, освен в случаите когато въпросът изисква решение.
- Е длъжен да си води прецизни бележки за всички стартове.
- Заедно със Старшия съдия на фотофиниша и Стартера, извършва предварителна проверка на SIS и тест за контрол на нулирането на пистолета.
- Наблюдава действието на SIS.
- Налага или уведомява за наложено на атлетите "дисциплинарно" предупреждение или дисквалификация съгласно Правило 162.5. Ето защо, Реферът на старта трябва да е наясно с всички предишни дисциплинарни предупреждения, които са били дадени на атлетите.

- Комуникира с атлетите, когато е уместно и/или необходимо да се гарантира доброто провеждане на състезанието - включително специфичното му задължение да решава официален протест относно старта, заради това, че Стартерът не е върнал или прекъснал старт, или относно предупреждение / дисквалификация.

В тази връзка и в съответствие с Правило 146.4(a) Реферът на старта, може да позлови на атлет, който веднага предяви протест, да участва в състезанието, с условието, че протестът ще бъде разгледан по същество впоследствие.

Също така в съответствие с Правило 146.4(b) от Реферът на старта, може да бъде поискано да разгледа протест на база на това, че Стартерът не е върнал атлетите при фалстарт или в съответствие с Правило 162.5 не е прекъснал старта.

При разглеждане на протести, относно това дали стартът е бил в нарушение на правилата или е имало друга несправедливост, решението на Рефера на старта е решаващо. Той може:

- Ако има каквото и да е съмнение, да позволи на атлета "участие под протест" [Правило 146.4(a)], ако SIS отчете нередовен старт и съществува основателна причина да се счита, че подаваната от нея информация е неточна или има неизправност в оборудването. Никакъв протест не би могъл да бъде приет, при положение, че SIS работи правилно и фалстартът е бил отчетен от нея.

Реферите и останалите трябва да са наясно, че е възможно SIS да работи правилно, но "неправилно" да отчита фалстарт – защото движение на атлет, което не включва или не води до загубата на контакт между крака / стъпалото на атлета и подпорката / подпорките на стартовите блокчета или до загубата на контакт на ръката / ръцете със земята, не трябва да се счита за започване на старта.

- Да дисквалифицира ретроспективно атлет [Правило 146.4(b)], заради фалстарт или да предупреди / дисквалифицира състезател съгласно Правило 162.5, след проведено бягане, като протестът се подава по отношение на старта и той се приема. Показанията на Стартовата информационна система [SIS] (когато е налична) трябва да бъдат взети предвид.
- Да разгледа, ако има други нередности на старта, които могат да са повод за "допустим протест", т.е. хлъзгави блокчета или шум от публиката.
- В името на справедливостта, да обяви резултатите от дадено състезание за невалидни и да нареди то да бъде проведено отново, в случай, че е била установена неточност в данните на SIS и фалстарт изглежда е бил извършен.
- Когато на мястото на състезанието няма налична SIS, той трябва да направи своята собствена преценка за редовността на старта. Това допълнително увеличава значението Реферът на старта да има солиден опит като стартер.

4.6 Успехът на добрата стартова процедура зависи от това как комисията работи заедно и гарантира, че процесът е ефикасен, честен и в рамките на съответните правила на състезанието. Комисията трябва да знае цялостната роля, която тя изпълнява. Нейните членове следва да са наясно със сигнализиациите, които използват, какво те означават и преди всичко, един на друг, да си предават информацията, с която разполагат, за да се гарантира, че стартът е проведен честно.

5. Разположение на комисията

5.1 Координаторът на старта трябва да гарантира, че всички членове на комисията знаят своята роля и заемат позиции, които ще им позволят да прилагат Правилата.

5.2 Ниски стартове

Най-добре би било всяко състезание да има трима Стартери. Единият ще заеме позиция, при която да има пълна видимост над всички атлети. Той е Стартерът. Другите двама ще действат като съдии, отговарящи за връщането на състезателите и ще се разположат, така че да наблюдават определени пътеки (винаги под различен ъгъл за наблюдение, спрямо Стартера). По време на цялото състезание тримата, на ротационен принцип, ще преминат през всички тези длъжности, така както е определено от Координатора на старта. При щафетите 4x200 m и 4x400 m се препоръчва да бъдат използвани трима съдии за връщането на състезателите.

Достатъчно време преди първата команда, Помощник-стартерите трябва да се разположат така, че да имат пълна видимост над позициите на състезателите, заети преди и по време на стартовата процедура.

При стартове на правата се изисква наличие на поне трима съдии – един, който да наблюдава стартовата линия и двама, които да следят за нарушения в задната част, касаещи контакта на стъпалата с подпорките на стартовите блокчета (Правило 162.3).

При стартове по пътеки с преднина, се изискват поне трима Помощник-стартери (и още един за щафетите 4x200 m и 4x400 m) – всеки един, от които да наблюдава, както позиционирането на ръцете зад стартовата линия, така и контакта на краката със стартовите блокчета, за пътеките, за които е назначен да отговаря.

5.3 Стартове по пътеки с преднина от изправена позиция

Същото позициониране на Стартерите (включително съдиите, отговарящи за връщането на състезателите), както при ниски стартове по пътеки с преднина. Двама или трима Помощник-стартери са длъжни да наблюдават позиционирането на краката на атлетите след команда "По местата".

5.4 Стартове на групи

Трябва да има двама Стартери за състезание. За стартове от една дъгообразна линия Стартерът ще заеме позиция, от която има ясна видимост на стартовата линия и всички атлети, събрани за старта. Съдията, отговарящ за връщането на състезателите ще се позиционира под различен ъгъл за наблюдение спрямо стартера, в идеалния случай от противоположната страна.

Двамата Помощник-стартери трябва да проверят дали атлетите са подредени правилно спрямо стартовия лист и дали се намират на около 3 m зад стартовата линия. След командата "По местата" и след като се потвърди от Стартера, че атлетите са позиционирани в съответствие с правилата и готови, Помощниците трябва да излезнат извън пистата.

В състезания със старт от две дъгообразни стартови линии, още един съдия, отговарящ за връщането на състезателите и още един Помощник-стартер ще бъдат необходими. Всеки един съдия, отговарящ за връщането на състезателите отговаря само за дъгообразната стартова линия, за която е назначен. На дъгообразната стартова линия, за която е назначен всеки Помощник ще действа както при старт от една дъгообразна линия.

6. Стартът

6.1 В дисциплините до 400 m включително, при получаване на положителен сигнал от всички страни (атлети, съдии на (фото)финиша, компанията времеизмервач, Ръководство на състезанието, съдии по разстоянието и където е уместно Оператора на ветромера и домакинския телевизионен разпространител), че са готови, Координаторът на старта ще информира Стартера за издаване на първата команда – "По местата".

Когато всички атлети се разположат на стартовите блокчета, правилно позиционирани (като това се отчита от Помощник-стартерите) и неподвижни, Стартерът ще издаде втората команда – "Готови". Когато атлетите са заели своята окончателна стартова позиция и са стабилни, ще последва изстрел от пистолета.

При бягане на 800 и повече метра, когато атлетите са заели своята окончателна стартова позиция, след командата "По местата" и са останали стабилни, ще последва изстрел от пистолета.

6.2 Не съществува идеална продължителност от време за задържане на състезателите в позиция "Готови". В действителност трябва да има видимо задържане, за да се гарантира, че всички атлети са стабилни и в правилната стартова позиция.

Стартерът трябва да прекъсне старта или да върне състезанието ако:

- Той не е убеден, че всичко е готово за старта, когато състезателите са по местата си или в своята окончателна стартова позиция.
- По негова преценка атлет предизвика прекъсване на старта, като не изпълнява командите или смущава другите атлети.
- Той забележи, че атлет след заемането на пълна и окончателна стартова позиция, започне своя старт преди даването на стартовия изстрел (Правило 162.6).
- Той получи сигнал от SIS.
- Той забележи, че стартът е бил нечестен по друга причина (Правило 162.9).
- Някой от съдиите, отговарящи за връщането на състезателите, забележи нередност на старта.

Смисълът на Правило 162.9, за справедлив старт, не се отнася единствено до случаите на фалстарт. Това Правило следва да се тълкува, като се вземат предвид и други ситуации, като хлъзгави блокчета, намеса на външен обект, която оказва влияние на един или повече атлети по време на старта и т.н.

В допълнение на това, не всички движения при позиция "Готови" трябва да бъдат разглеждани като "започване на старт", следователно и да водят до фалстарт.

Както вече беше споменато, движение на атлет, което не включва или не води до загубата на контакт между крака / стъпалото на атлета и подпорката / подпорките на стартовите блокчета или до загубата на контакт на ръката(ръцете) на атлета със земята, не трябва да се счита за започване на старта.

Тези случаи трябва да се разглеждат или като отлагане на старта, или те могат да представляват нарушение по смисъла на Правило 162.5(b) или (c), което води до прилагане на дисциплинарните разпоредби.

Когато има на разположение, графичните изображения трябва да се използват за консултация, за да се избегне неправилна дисквалификация (или предупреждение в случай на първи фалстарт в многобоя), особено в случаи на движение, което не води до загуба на контакт на ръка или крак.

Стартерите и Реферите – когато гарантират изпълнението на Правило 162.4 – трябва да избегнат прекалено стриктното спазване на "правилото за нулев фалстарт" по отношение на дисциплините, които не започват от нисък старт, т.е. за бяганията по-дълги от 400 m. В действителност атлетите, които потеглят от изправена позиция балансират много по-трудно, в сравнение с тези, които започват бягането си от нисък старт. Ако е било сметено за случайно, такъв старт трябва да бъде разгледан като "нестабилен" и атлетите да бъдат "изправени" и стартовата процедура да започне отново.

Ако атлет бъде натиснат или блъснат над линията, преди старта, той не трябва да бъде наказван. (Все пак, ако действието е било нарочно / умишлено, от страна на "бутация", тогава той може да получи дисциплинарно предупреждение или да бъде обект на дисквалификация.) Ако такова движение е било случайно, starterите и реферите се препоръчва първо да приемат и обявят старта за "нестабилен", преди да пристъпят към някакви по-сериозни действия.

Повтарянето на действия, по време на една и съща дисциплина, може разбира се да даде право на Startera и/или на Рефера да разгледат възможностите или за определяне на фалстарт, или за прилагане на дисциплинарите процедури, както би било най-добре в съответната ситуация.

6.3 На теория, Starterът може да отсъди фалстарт на няколко атлети, ако е отчетено, че тяхното движение е повече или по-малко едновременно. Иначе, фалстартът трябва да е за състезателя, забелязан или отчетен да прави първото движение. (Виж ЗАБЕЛЕЖКАТА на Правило 162.8)

При всички случаи комисията трябва:

- Да вземе предвид всички, лесно достъпни, доказателствени материали, включително показанията на SIS.
- Правилно да показва различните цветове картони, за да онагледява своите решения.

6.4 Starterът трябва да прекъсне старта, ако по негова преценка атлет предизвика прекъсване на старта, т.е. чрез вдигане на ръка или изправяне, умишлено забавя изпълнението на командите или се движи или издава звуци, след като състезателите са заели своите позиции при команда "По местата" или "Готови", нарушавайки концентрацията на другите атлети. При тези случаи Реферът на старта, може да отсъди лично предупреждение към атлета (за неправилно поведение), показвайки му жълт картон (или червен картон при случай на повторно дисциплинарно нарушение по време на това състезание). Реферът на старта трябва да е убеден, че действието на състезателя не е било обосновано от приемлива причина, т.е. шум от публиката, нестабилност на блокчетата или друго външно обстоятелство. В този случай на всички останали атлети трябва да бъде показан зелен картон от Помощник-starterите.

При всички случаи, показването на какъвто и да е картон трябва да бъде видно от всички атлети така, че да няма нито един, останал със съмнение относно по-нататъшните последици при ново нарушение на правилата. Препоръчителният минимален размер на картоните, използвани за предупреждение / дисквалификация е формат А5, двустранно оцветен.

В случай на фалстарово предупреждение / дисквалификация, "съответното онагледяване", върху стартовата пирамида на съответната пътека, изисквано от Правило 162.8, остава изцяло жълто / червено.

6.5 За атлети с нарушен слух, които участват в състезания съгласно Правилата на IAAF, използването на светлинна сигнализация на старта е допустимо и не се счита за помощ. За международни състезания, все пак, задължение на националната федерация на атлета е да достави / финансира подобно оборудване, освен ако техническият партньор на състезанието не го осигури. За други състезания, осигуряването е отговорност на атлета.

Превод и адаптация на български език: Емил Здравков

© IAAF STARTING GUIDELINES – March 2015

© РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ НА IAAF ЗА СТАРТА – Март 2015